

Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

2016/2147(INI)

3.5.2017

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

προς την Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας

σχετικά με την αξιολόγηση της υλοποίησης του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» με γνώμονα την ενδιάμεση αξιολόγησή του και την πρόταση για το ένατο πρόγραμμα πλαίσιο (2016/2147(INI))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Vilija Blinkevičiūtė

PA_NonLeg

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων καλεί την Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

- έχοντας υπόψη το άρθρο 2 και το άρθρο 3 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και το άρθρο 8 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),
 - έχοντας υπόψη τα άρθρα 14 παράγραφος 1 και 16 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση του προγράμματος πλαισίου «Ορίζοντας 2020» για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020) και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1982/2006/ΕΚ¹,
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» (εφεξής «το πρόγραμμα»), σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 16 του κανονισμού του, ενσωματώνει την ισότητα των φύλων και τη διάσταση του φύλου στην έρευνα και την καινοτομία, ως εγκάρσιο ζήτημα, σε κάθε συνιστώσα του προγράμματος εργασίας·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν τρεις στόχοι ενσωμάτωσης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», οι οποίοι είναι οι εξής: προώθηση των ίσων ευκαιριών και της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων σε ομάδες έργου, διασφάλιση της ισόρροπης εκπροσώπησης των φύλων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο της έρευνας και καινοτομίας, που θα πρέπει να είναι ποιοτική·
- Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει δεσμευτεί να προάγει την ισότητα των φύλων και να εξασφαλίσει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις δράσεις της· λαμβάνοντας υπόψη ότι η έρευνα και η καινοτομία είναι σημαντικές κινητήριες δυνάμεις για την ευρωπαϊκή οικονομική ανάπτυξη και ότι η μεγαλύτερη εκπροσώπηση των γυναικών στην έρευνα συμβάλλει στη διάδοση της καινοτομίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων όσον αφορά τις δεξιότητες, τις γνώσεις και τα προσόντα των γυναικών θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανάπτυξης, της απασχόλησης και της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσοστό των γυναικών σε συμβουλευτικές ομάδες κατά την περίοδο 2014-2015 ήταν 51,9%²· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτός είναι ο μόνος δείκτης σε σχέση με τη συμμετοχή γυναικών που πέτυχε τον καθορισμένο στόχο, ο οποίος ανερχόταν στην προκειμένη περίπτωση σε 50%· λαμβάνοντας υπόψη ότι το ποσοστό των γυναικών που είναι καταχωρημένες στις βάσεις δεδομένων εμπειρογνομόνων ήταν 31,1 % και των γυναικών που συμμετείχαν στις επιτροπές αξιολόγησης ήταν 36,7%³· λαμβάνοντας υπόψη ότι κανένα από τα δύο αυτά ποσοστά δεν ανταποκρίνεται στους αντίστοιχους στόχους του 40%·

¹ EE L 347 της 20.12.2013, σ. 104.

² Horizon 2020 Monitoring Report 2015, http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/h2020_monitoring_reports/second_h2020_annual_monitoring_report.pdf.

³ Ομοίως.

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διάσταση του φύλου στο περιεχόμενο της έρευνας και καινοτομίας ήταν ορατή στο 36,2% των χρηματοδοτούμενων έργων¹. λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά την περίοδο 2014-2015 το ποσοστό των γυναικών που συμμετείχαν σε έργα του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» ήταν 35,8 % του συνολικού εργατικού δυναμικού, συμπεριλαμβανομένου του μη ερευνητικού προσωπικού².

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το «Ορίζοντας 2020», όπως όλα τα προγράμματα της ΕΕ, έχει ως στόχο την υλοποίηση της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», καθώς και άλλων διεθνών δεσμεύσεων, όπως της COP21 και της Ατζέντας του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη, συμπεριλαμβανομένου του στόχου βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) 5 για την ισότητα των φύλων· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι στόχοι αυτοί δεν πρόκειται να επιτευχθούν χωρίς νέες εξελίξεις στην καινοτομία, την έρευνα και την ανάπτυξη· τονίζει, ωστόσο, ότι το πρόγραμμα είναι συμπληρωματικό προς τις επενδύσεις των κρατών μελών στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας·

1. σημειώνει τις θετικές αλλαγές που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια όσον αφορά την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών στους τομείς της έρευνας, της ανάπτυξης και της καινοτομίας, ωστόσο εφιστά την προσοχή στον ισχυρό κάθετο και οριζόντιο διαχωρισμό που επηρεάζει τις ακαδημαϊκές σταδιοδρομίες των γυναικών και στην ύπαρξη πολιτιστικών και θεσμικών εμποδίων·
2. εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» παρέχει στήριξη σε ερευνητικούς φορείς κατά την υλοποίηση σχεδίων για την ισότητα των φύλων· εκφράζει επίσης ικανοποίηση για το κοινό έργο της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου για την Ισότητα των Φύλων, το οποίο έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός διαδικτυακού εργαλείου για σχέδια σχετικά με την ισότητα των φύλων, ως μέσου εντοπισμού και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς·
3. τονίζει τη σημασία της διατήρησης όσο το δυνατό στενότερων σχέσεων με επιστήμονες από το Ηνωμένο Βασίλειο προκειμένου να αποφεύγεται οποιαδήποτε διακοπή ή απώλεια γνώσεων στον τομέα της ιατρικής έρευνας.
4. εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι η ισορροπία των φύλων στη σύνθεση του προσωπικού είναι ένας από τους παράγοντες κατάταξης όσον αφορά τα κριτήρια αξιολόγησης στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», δεδομένου ότι οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν μόνο το 35,8% του εργατικού δυναμικού· καλεί την Επιτροπή να εισαγάγει μια απαίτηση για ελάχιστη συμμετοχή της τάξης του 40% για το υποεκπροσωπούμενο φύλο στο επόμενο πρόγραμμα πλαίσιο· εκφράζει, επιπλέον, την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι οι υποψήφιοι έχουν την ευκαιρία να περιλαμβάνουν κατάρτιση και ειδικές μελέτες για το φύλο ως επιλέξιμες δαπάνες στις προτάσεις τους·
5. εκφράζει ικανοποίηση για τη χρήση ειδικών δεικτών μέσω των οποίων θα παρακολουθείται η εφαρμογή της πτυχής για την ισότητα των φύλων στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», εκφράζει όμως τη λύπη του για το γεγονός ότι μόνο στο 36,2 % των επιχορηγήσεων που υπογράφηκαν την ίδια περίοδο λήφθηκε υπόψη η διάσταση του

¹ Πρόγραμμα πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας 2020», μελέτη των Υπηρεσιών Κοινοβουλευτικής Έρευνας (EPRS), Φεβρουάριος 2017

² Ibid

φύλου στο περιεχόμενο της έρευνας και της καινοτομίας¹. καλεί, επομένως, την Επιτροπή να συμπεριλάβει την εκπόνηση μιας εκτίμησης επιπτώσεων ως προς το φύλο ως εκ των προτέρων όρο που θα ισχύει για όλες τις επιχορηγήσεις δυνάμει του ενάτου προγράμματος πλαισίου·

6. σημειώνει ότι επί του παρόντος δεν υπάρχουν διαθέσιμοι δείκτες για να αξιολογηθεί το ποσοστό των έργων που αφορούν, συγκεκριμένα, ζητήματα ισότητας των φύλων και θέματα που συνδέονται στενά με την ισότητα των φύλων όπως: η υγεία (ιδίως η μητρική και νεογνική υγεία), οι σχετιζόμενες με τη φτώχεια και οι παραμελημένες ασθένειες που προσβάλλουν δυσανάλογα τις γυναίκες και τα παιδιά, τα τρόφιμα και η διατροφή, η ύδρευση και η αποχέτευση, και η πρόσβαση σε πόρους· επισημαίνει, εν προκειμένω, την απουσία δεικτών για να υπολογιστεί το ποσοστό των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που αναζητούν τέτοια έργα· καλεί την Επιτροπή να συμπεριλάβει δείκτες σχετικά με όλα αυτά τα ζητήματα στις μελλοντικές ετήσιες εκθέσεις παρακολούθησης του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και στο νέο πρόγραμμα πλαίσιο·
7. εκφράζει επιδοκιμασία για την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων που επιτεύχθηκε στις συμβουλευτικές ομάδες του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», στις οποίες η συμμετοχή των γυναικών ανήλθε σε 52% το 2014 και το 2015· εκφράζει, ωστόσο, την λύπη του για το γεγονός ότι το ποσοστό των γυναικών που είναι καταχωρημένες στις βάσεις δεδομένων εμπειρογνομόνων και το ποσοστό των γυναικών που συμμετείχαν στις επιτροπές αξιολόγησης δεν έφτασε τον στόχο του 40 % όσον αφορά τη συμμετοχή του υποεκπροσωπούμενου φύλου· καλεί την Επιτροπή να προτείνει νέα μέτρα για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης·
8. εκφράζει ικανοποίηση για το γεγονός ότι ένας από τους στόχους του προγράμματος «Επιστήμη υπέρ της κοινωνίας και μαζί με την κοινωνία» είναι να εξασφαλιστεί η ισότητα των φύλων, τόσο στην ερευνητική διαδικασία όσο και στο περιεχόμενο της έρευνας· εκφράζει, επιπλέον, την ικανοποίησή του, για τις επιχορηγήσεις για την «Υποστήριξη ερευνητικών οργανισμών για την υλοποίηση σχεδίων για την ισότητα των φύλων» και την «Προώθηση της ισότητας των φύλων στο πρόγραμμα Ορίζοντας 2020 και στον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας»· εκφράζει τη λύπη του, ωστόσο, για το γεγονός ότι δεν υπάρχουν συγκεκριμένες γραμμές του προϋπολογισμού για τους στόχους που περιγράφονται στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020»·
9. θεωρεί ότι απαιτείται περαιτέρω εξέταση προκειμένου να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», με βάση επίσης αξιόπιστους και συγκρίσιμους δείκτες όπως το ποσοστό των γυναικών που συμμετέχουν στο εν λόγω πρόγραμμα και το ποσοστό των γυναικών που συντονίζουν έργα στο πλαίσιο του προγράμματος, και προκειμένου να προταθούν, εφόσον απαιτείται, αναπροσαρμογές των συγκεκριμένων δράσεων, με στόχο τη διασφάλιση καλύτερων αποτελεσμάτων·
10. ζητεί να αυξήσει η Επιτροπή τον προϋπολογισμό για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των πανεπιστημίων και των ερευνητικών ιδρυμάτων που συμμετέχουν, και καλεί τα κράτη μέλη να διευκολύνουν την πρόσβαση σε ειδικές επιχορηγήσεις για ερευνήτριες και γυναίκες επιστήμονες, προκειμένου να προωθηθεί η

¹ Horizon 2020 Monitoring Report 2015, σ. 53-217.

http://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/h2020_monitoring_reports/second_h2020_annual_monitoring_report.pdf

ισότητα στις επιστημονικές σταδιοδρομίες και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα στην ΕΕ·

11. καλεί τα κράτη μέλη να ενισχύσουν περαιτέρω την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και του μελλοντικού ένατου προγράμματος πλαισίου, και να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν τον διάλογο μεταξύ ερευνητικών ιδρυμάτων, επιχειρήσεων και των ενδιαφερόμενων κοινωνικών εταίρων· ζητεί να αναπτυχθούν στόχοι για την ισότητα των φύλων σε στρατηγικές, προγράμματα και έργα σε όλα τα στάδια του ερευνητικού κύκλου·
12. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να ξεπεραστούν οι διαρθρωτικές ανισότητες που εξακολουθούν να υπάρχουν μεταξύ των φύλων στον τομέα της έρευνας, ιδίως όσον αφορά τόσο τις συνθήκες εργασίας, όπως οι μισθολογικές διαφορές και οι μεροληπτικές συμβατικές ρυθμίσεις, όσο και την εκπροσώπηση των γυναικών σε διοικητικά συμβούλια ερευνητικών ιδρυμάτων και πανεπιστημίων¹·
13. τονίζει την ανάγκη προώθησης της γυναικείας επιχειρηματικότητας μέσω του μηχανισμού για τις ΜΜΕ, ώστε οι γυναίκες να ενθαρρυνθούν να αντιμετωπίσουν την επιχειρηματικότητα ως ενδιαφέρουσα επιλογή σταδιοδρομίας, με τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε πιστώσεις, τη μείωση της γραφειοκρατίας και άλλων εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι νεοφυείς επιχειρήσεις γυναικών, με στόχο την επίτευξη έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης· υπογραμμίζει, επιπλέον, τη σπουδαιότητα των προγραμμάτων στήριξης για τις γυναίκες επιχειρηματίες και για τις γυναίκες στον επιστημονικό και πανεπιστημιακό χώρο και παροτρύνει την ΕΕ να στηρίξει τα προγράμματα αυτά με πιο συγκεκριμένο τρόπο, μεταξύ άλλων μέσω θετικών δράσεων όπως τα προγράμματα δικτύωσης και καθοδήγησης, καθώς και με τη δημιουργία κατάλληλων συνθηκών και την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών με τους άνδρες σε όλες τις ηλικίες για κατάρτιση, προαγωγή, επαγγελματικό επαναπροσανατολισμό και μετεκπαίδευση·
14. καλεί την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αυξήσουν τον αριθμό και τον αντίκτυπο των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», με στόχο την προσέλκυση περισσότερων κοριτσιών σε τομείς STEM (θετικές επιστήμες, τεχνολογία, μηχανική και μαθηματικά) και την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών σε ερευνητικά έργα· καλεί την Επιτροπή να αξιολογήσει την στόχευση και την επιτυχία των εκστρατειών ενημέρωσης όσον αφορά την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών σε ερευνητικά έργα.
15. ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να προωθήσουν μέτρα και δράσεις για την ενίσχυση των ηγετικών δυνατοτήτων των γυναικών και της συμμετοχής τους στη λήψη αποφάσεων, με τη χρησιμοποίηση συγκεκριμένων εργαλείων όπως η καθοδήγηση, η δικτύωση και τα πρότυπα για την επαγγελματική εξέλιξη των γυναικών·
16. καλεί την Επιτροπή να υιοθετήσει μια ποιοτική προσέγγιση στην ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» και να χρησιμοποιήσει την ενδιάμεση έκθεση αξιολόγησης για να υπολογίσει συγκεκριμένα τη συμμετοχή και την ενσωμάτωση

¹ Βλ. She Figures 2015. https://ec.europa.eu/research/swafs/pdf/pub_gender_equality/she_figures_2015-final.pdf#view=fit&pagemode=none

των φύλων, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν αυτοί οι υπολογισμοί στην εκ των υστέρων αξιολόγηση του προγράμματος «Ορίζοντας 2020»·

17. ζητεί να διατηρηθεί μια ανεξάρτητη γραμμή χρηματοδότησης για έργα διαρθρωτικών αλλαγών που σχετίζονται με το φύλο (όπως το πρόγραμμα για την ισότητα των φύλων στην έρευνα και την καινοτομία (GERI) για την περίοδο 2014-2016), καθώς και για άλλα θέματα που αφορούν την ισότητα των φύλων στην έρευνα και την καινοτομία·
18. ζητεί να συμπεριληφθεί στην πρόταση για το ένατο πρόγραμμα πλαίσιο μια ισχυρή στρατηγική για την ισότητα των φύλων και μετρήσιμοι στόχοι, και πιο ανεπτυγμένες και απτές προδιαγραφές σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον βασικό κανονισμό που θα προταθεί για το νέο πρόγραμμα πλαίσιο· θεωρεί ότι είναι σημαντικό να συνεχιστεί η υποστήριξη της ισότητας των φύλων ως εγκάρσιου στόχου, καθώς και ως συγκεκριμένου τομέα επιλέξιμου για χρηματοδότηση σε κάθε ένα από τα διαφορετικά μέρη του προγράμματος εργασίας·

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ
ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ**

Ημερομηνία έγκρισης	25.4.2017
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: 22 -: 0 0: 6
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Maria Arena, Beatriz Becerra Basterrechea, Viorica Dăncilă, Arne Gericke, Anna Hedh, Mary Honeyball, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Elisabeth Köstinger, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Angelika Mlinar, Maria Noichl, Marijana Petir, Terry Reintke, Liliana Rodrigues, Michaela Šojdrová, Ernest Urtasun, Jadwiga Wiśniewska, Anna Záborská, Jana Žitňanská, Ελισσάβητ Βόζεμπεργκ-Βρυωνίδα, Κωνσταντίνα Κούνεβα
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Stefan Eck, Rosa Estaràs Ferragut, Mariya Gabriel, Ildikó Gáll-Pelcz, Marc Tarabella, Monika Vana, Κωνσταντίνα Κούνεβα